

Maarse, J. H., and Bogers, M. "IGI Global. An Integrative Model for Technology-Driven Innovation and External Technology Commercialization". In *Open Innovation in Firms and Public Administrations: Technologies for Value Creation*, 59-78. Hershey, PA: IGI Global, 2012. DOI: 10.4018/978-1-61350-341-6.ch004

Malec, M., Stanczak Komag, L., and Ricketts, B. "Integrated commercialization model of research and development project results". *Management Systems in Production Engineering*, vol. 28, no. 4 (2020): 228-239. DOI: <https://doi.org/10.2478/mspe-2020-0033>

McCullen, N. J. et al. "Multiparameter models of innovation diffusion on complex networks". *SIAM Journal on Applied Dynamical Systems*, vol. 12, no. 1 (2013): 515-532. DOI: 10.1137/120885371

Osterwalder, A., Pigneur, Y., and Tucci, Ch. L. "Clarifying Business Models: Origins, Present, and Future of the Concept". *Communications of the Association for Information Systems*, vol. 16, no. 1 (2005). DOI: <https://doi.org/10.17705/1CAIS.01601>

Rasmussen, B. "Business Models and the Theory of the Firm". *Working Paper*. No. 32. Victoria University of Technology. Melbourne, Australia. 2007. https://vises.org.au/documents/32-Business_Models_Rasmussen.pdf

Teece, D. J. "Business Models, Business Strategy and Innovation". *Long Range Planning*, vol. 43, no. 2-3 (2010): 172-194. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2009.07.003>

Tidd, J. "A Review of Innovation Models". In *Discussion paper*. Imperial College. London, 2006. DOI: 10.13140/RG.2.2.30295.57762

Zhang, H., and Vorobeychik, Y. "Empirically grounded agent-based models of innovation diffusion: a critical review". *Artificial Intelligence Review*, vol. 52, no. 1 (2019): 707-741. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10462-017-9577-z>

Zott, Ch., Amit, R., and Massa, L. "The Business Model: Recent Developments and Future Research". *Journal of Management*, vol. 37, no. 4 (2011): 1019-1042. DOI: 10.1177/0149206311406265

УДК 658.011
JEL: O30; O32; O39
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-4-44-49>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

©2022 ЧЕРНОІВАНОВА Г. С.

УДК 658.011
JEL: O30; O32; O39

Черноіванова Г. С. Науково-методичний підхід до управління інноваційною працею на підприємстві

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичного підходу до управління інноваційною працею на підприємстві. Інноваційна праця як складова інноваційної діяльності розглядається як одна з важливих передумов забезпечення економічного зростання й одержання конкурентних переваг. Методологію управління інноваційною працею як динамічною складовою пропонується розглядати на основі комплексного підходу. Теоретичний базис управління підприємством, орієнтованим на інновації, спирається на сучасне розуміння сутності управління інноваційною працею як системи, яка потребує обґрунтування принципів та функцій управління на основі розуміння нового характеру інноваційної праці й особливостей сучасного етапу розвитку економічної системи. Обґрунтовано взаємозв'язок етапів життєвого циклу та типів організаційних структур, які можуть найбільш ефективно працювати на цих етапах. Слід зазначити, що на таких етапах, як наукові дослідження та конструкторські розробки, придбання інновацій – кращими, переважними організаціями є лінійна, функціональна, лінійно-функціональна. У результаті узагальнення було зроблено висновок, що на всіх стадіях життєвого циклу найкращими є такі організації: матрична, проектна, дивізійна. Для забезпечення максимально ефективного управління інноваціями на підприємстві сформовано науково-методичні положення щодо управління інноваційною працею, в основу якого покладено комплексний підхід, який є інтеграцією процесного, функціонального, системного, ситуаційного та стратегічного підходів до управління. Методичні положення цього підходу розроблені з урахуванням побудови організаційних структур і їхньою сприйнятливістю до різних видів інновацій. Використання комплексного підходу сприяє обґрунтуванню набору організаційних структур для різних етапів життєвого циклу інновацій і вибору адекватних методів оцінки ефективності інноваційної праці.

Ключові слова: інноваційна праця, управління інноваційною працею, інновація, організаційна структура, функції управління.

Бібл.: 14.

Черноіванова Ганна Степанівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту та бізнесу, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: anna1213ch@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7671-4219>

UDC 658.011
JEL: O30; O32; O39

Chernoivanova H. S. The Scientific and Methodological Approach to the Management of Innovative Labor at the Enterprise

The purpose of the study is to substantiate the scientific and methodological approach to the management of innovative labor in the enterprise. Innovative labor as a component of innovation activity is considered as one of the important prerequisites for ensuring economic growth and obtaining competitive advantages. The methodology of management of innovative labor as a dynamic component is proposed to be considered on the basis of an integrated approach. The theoretical basis of enterprise management, focused on innovation, is based on a modern understanding of the essence of innovation labor management as a system that requires the substantiation of the principles and functions of management based on an understanding of the new nature of innovative labor and the features of the modern stage of economic system development. The relationship between the stages of the life cycle and the types of organizational structures

that can most effectively provide labor at these stages are substantiated. It should be noted that at such stages as scientific research, design developments, and the acquisition of innovations – the best, preferred organizational structures are linear, functional, and linear-functional. As result of the generalization, it is concluded that at all stages of the life cycle, the best possible are the following organizational structures: matrix, project, divisional. To ensure the most effective management of innovations at the enterprise, scientific and methodological provisions for the management of innovative labor are formed, based on an integrated approach, which represents an integration of the process, functional, systemic, situational and strategic approaches to management. The methodological provisions of this approach are developed taking into account the construction of organizational structures and their susceptibility to various types of innovations. The use of an integrated approach facilitates the substantiation of a set of organizational structures for different stages of the life cycle of innovation and the choice of adequate methods for assessing the efficiency of innovative labor.

Keywords: innovative labor, management of innovative labor, innovation, organizational structure, management functions.

Bibl.: 14.

Chernoivanova Hanna S. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Management and Business, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: anna1213ch@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7671-4219>

Успішне функціонування підприємств у високо-ефективній і високоінтелектуальній економіці неможливе без інноваційної діяльності, якість якої залежить від формування та використання інноваційно спрямованого персоналу. Безумовно, людський капітал є найважливішим ресурсом у забезпеченні інноваційної діяльності на підприємстві, генератором інноваційної праці та гарантом забезпечення конкурентоспроможності й ефективності розвитку економіки. Отже, ефективність управління людським капіталом сприяє не лише ефективному його нагромадженню, але й відтворенню шляхом стимулювання та розвитку інноваційної праці. Усе це свідчить про необхідність розробки комплексного підходу до управління інноваційною працею на підприємстві.

Теоретичні та методологічні аспекти управління інноваційною діяльністю та інноваційною працею на сучасному підприємстві знайшли відображення в роботах багатьох вітчизняних і закордонних учених, серед яких: Турило А. А., Ілляшенко С. М., Єрмошенко М. М., Ганущак-Єфіменко Л. М., Колот А. М., Новаківський І. І., Друкер П. та ін. Однак єдиної точки зору щодо змісту цих економічних категорій досі немає.

Так, Турило А. А. [11] досить ґрунтовано розглядає управління інноваціями з визначенням оцінки та планування ефективності підприємства. Новаківський І. І. [8] підкреслює, що управління сучасним підприємством необхідно розглядати в умовах становлення інформаційного суспільства. Ілляшенко С. М. [5; 9] розглядає тільки концептуальні засади управління інноваціями підприємства. Єрмошенко М. М., Ганущак-Єфіменко Л. М. [4] включають до механізму управління інноваціями обґрунтовані принципи, методи й організаційні оргструктури. Але автори, на жаль, залишають поза увагою категорію «управління інноваційною працею на підприємстві».

У всіх цих роботах не визначено підходу до управління інноваційною працею на підприємстві, що свідчить про актуальність розробки методичного підходу до управління інноваційною працею на підприємстві.

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичного підходу до управління інноваційною працею на підприємстві.

Основні положення запропонованого науково-методичного підходу до управління інноваційною працею засновані на сучасній парадигмі управління, яка передбачає цілісність, системність, взаємодію і самоорганізацію елементів системи, а також використання управлінської методології для досягнення необхідного рівня її організації.

Сутність запропонованого науково-методичного підходу до управління інноваційною працею на підприємстві зводиться до такого.

Положення 1. Інноваційна праця як складова інноваційної діяльності розглядається як одна з важливих передумов забезпечення економічного зростання й одержання конкурентних переваг. Об'єктивна необхідність посилення інноваційного характеру виробничої діяльності в період трансформаційних процесів обумовлює особливу значущість проблеми активізації інноваційної складової підприємства, насиченості процесу управління, змісту інноваційної праці, її наповнення новими компонентами. У дефініцію «інноваційна складова» включаємо сполучення інновацій та інноваційної праці, яка набуває нових властивостей у сучасних умовах.

Слід погодитися з Колотом А. М. і Герасименко О. О., які у статті [7] дуже докладно проаналізували вплив сучасної економічної парадигми на зміст та особливості праці в цілому, виділивши окремо зміни в характері та змісті інноваційної праці. Так, у [7, с. 10] зазначено, що «в новій економіці та постіндустріальному суспільстві розвиваються компанії не самі собою, а цьому сприяє насамперед креативний потенціал компанії, її персонал, трудова діяльність якого усе більше пов'язана з інноваційною працею».

Упродовж останнього сторіччя економічна парадигма епохи індустріального розвитку стверджувала, що основними рушійними силами є праця та капітал. Спираючись на результати дослідження Герасименко О. О. [1] та Колота А. М. [6], вчені трактують

сучасний етап розвитку як «економіку розвитку», або «економіку знань», в умовах якого провідними рушійними силами розвитку є інноваційна праця та інтелектуальний капітал.

У роботі [7, с. 14] ці ж автори зазначають: «В умовах становлення нової економіки зі знанневою та інформаційною домінантами кожна складова процесу праці стає інтелектуально насиченою. У предметах та знаряддях праці, в технологіях діяльності знаходяться втілення продуктивні та технологічні інновації як результат уречевленої інноваційної праці». Саме тому можна констатувати, що інноваційна праця знає докорінних змін у своїх елементах, змісті, насиченості.

П. Друкер писав, що «...центр тяжіння... швидко зміщується від ручної праці до праці інноваційної, до працівників знань, тобто до тих, хто створює нове знання й активно його використовує» [3, с. 10]. Отже, вищезазначене дозволяє погодитись з тим, що для інноваційної праці «...характерна висока частка знанневої, інтелектуальної, творчої компоненти, яка здатна задовольнити суспільні потреби з більшим корисним ефектом» [7, с. 17].

У процесі організації необхідно враховувати сутність інноваційної праці. У цей час існують різні підходи до трактування дефініції «інноваційна праця». Під *інноваційною працею* ми розуміємо специфічну форму трудової діяльності творчого змісту, в процесі якої працівники знаходяться в постійному науковому пошуку нових рішень, підходів до вирішення наявних проблем, результатом чого є творчий доробок, який матеріалізує в собі творчі ідеї на всіх етапах життєвого циклу, що втілюються у створенні нової техніки, технології, продукції, послуг; поширенні номенклатури; поліпшенні якості продукції; удосконалення технології; методів управління тощо.

Інновації пов'язані з інтелектуальною працею. Інноваційна діяльність, на відміну від інших видів діяльності, має свої особливості. Розробка інновацій завжди пов'язана з високим ризиком і вимагає великих витрат. У зв'язку з цим необхідна наявність висококваліфікованих кадрів, які зможуть більш ретельно прогнозувати та здійснювати інноваційну діяльність на різних етапах розробки інновацій.

Інноваційна праця має свої особливості:

1. Неможливо заздалегідь визначити її результат, проте він повинен завжди мати матеріальну форму.
2. Невизначеність і ризик.
3. Унікальність.
4. Поєднання розумової та фізичної праці.
5. Новизна й оригінальність виконуваних робіт.
6. Індивідуальний, творчий характер.
7. Результатом або продуктом праці є «нові знання, наукова інформація».

8. Складність і трудомісткість виконуваних робіт.
9. Потребує висококваліфікованого персоналу.
10. Складність вимірювання праці.
11. Потребує певних здібностей (особистісні якості, інтенсивність мислення, тривале розумове напруження, глибокі наукові знання).
12. Предметом праці здебільшого виступають колишні, раніше накопичені знання.

Таким чином, інноваційна праця в сучасних умовах набуває нових властивостей, охоплюючи різні види діяльності, які, своєю чергою, набувають креативного (творчого) характеру.

Положення 2. Теоретичний базис управління підприємством, орієнтованим на інновації, спирається на сучасне розуміння сутності управління інноваційною працею як системи, яка потребує обґрунтування принципів і функцій управління на основі розуміння нового характеру інноваційної праці й особливостей сучасного етапу розвитку економічної системи.

Ефективне управління підприємством на базі інноваційного підходу передбачає детальний перегляд наявних визначень категорій «інновація», «управління», а також вироблення специфічних підходів і принципів управління. Для цього було уточнено формулювання понять «інноваційна праця», «організаційно-економічне забезпечення управління інноваційною складовою підприємства» та проаналізовано загальноприйняті підходи та принципи управління; виділено підходи та принципи, які безпосередньо впливають на розвиток підприємства на основі інновацій. Управління підприємством на базі інноваційного характеру його розвитку вимагає розуміння його особливостей, формування специфічних підходів і принципів.

Під *організаційно-економічним забезпеченням* розуміємо сукупність організаційних та економічних методів, процесів та інструментів управління, яка розглядається в комплексі як система формування забезпечення та включає розробку функціональних підсистем для своєчасної реакції на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища з метою підвищення ефективності управління інноваціями та інноваційною працею відповідно до встановлених цілей.

Положення 3. При побудові системи управління інноваційною працею доцільне використання комбінації підходів: функціонального, процесного, ситуаційного, системного та стратегічного.

Методологію управління інноваційною працею як динамічну складову пропонується розглядати на основі комплексного підходу, включаючи підсистеми організаційного, економічного, ресурсного, інформаційного та функціонального забезпечення, а також процесний підхід для організації всіх потоків системи.

Оскільки методологія управління підприємством, що орієнтоване на інновації, спирається на

сучасне розуміння сутності управління як системи, було обґрунтовано підходи управління інноваційною працею.

Встановлено, що для управління інноваційною працею потрібно використовувати як загальні принципи управління: системності, цілеспрямованості, системності, цілісності, альтернативності, ієрархічності, динамічності, плановірності, так і специфічні принципи управління: комплексності, гнучкого реагування, обґрунтованого ризику на всіх етапах життєвого циклу інновацій, структурності, орієнтації переважно на інновації.

Положення 4. Управління інноваційною працею пропонується реалізовувати на основі виконання сукупності функцій. До функцій управління інноваційною працею варто віднести загальні функції управління, такі як планування, організація, мотивація, контроль, регулювання.

Положення 5. Організаційне забезпечення управління інноваційною працею потребує врахування характеристики сучасних організаційних структур та їхньої сприйнятливості до інновацій. Типи організаційних структур управління, їх переваги та недоліки певною мірою висвітлені в літературі та наукових дослідженнях [4; 10; 13]. Проаналізувавши наявні переваги та недоліки кожної оргструктури, було узагальнено перелік якісних характеристик діючих оргструктур.

У цей час в економічній літературі відсутня аргументована характеристика видів оргструктур та їх сприйнятливості до інновацій. Тому було обґрунтовано класифікацію видів оргструктур за такими критеріями, як: гнучкість; рівень управління; комбінування; взаємодія між підрозділами підприємства; взаємодія всередині та із середовищем; тип і вид виробництва; реакція організації на певний фактор оточення (певний фактор оточення; характер зв'язків між елементами; наявність перевершеного виду оргзв'язків); впровадження, реалізація та поширення інноваційних проектів; цільова установка, на основі чого узагальнені характеристики діючих оргструктур, що дозволяє визначити інноваційну сприйнятливості оргструктури до типів інновацій, які існують на підприємстві (наприклад, проектна та матрична – для революційних, базових, модифікаційних, складних інновацій; лінійно-функціональна – для псевдо- та ординарних інновацій).

Підхід до обґрунтування вибору організаційних структур інноваційно-орієнтованих підприємств складається з:

- ✦ урахування стадій життєвого циклу та типів інновацій, які існують на підприємстві;
- ✦ визначення інноваційної сприйнятливості структури до саме цих типів інновацій;
- ✦ обґрунтування доцільності використання різних типів організаційних структур за етапами

та стадіями інноваційного процесу на підприємстві;

- ✦ побудова самої процедури трансформації наявної організаційної структури.

Аналіз робіт [4; 10; 13] дозволив обґрунтувати взаємозв'язок етапів життєвого циклу і типи організаційних структур, які можуть найбільш ефективно працювати на цих етапах. Слід зазначити, що на таких етапах, як: 1 – наукові дослідження та конструкторські розробки, 2 – придбання інновацій кращими, переважними оргструктурами є лінійна, функціональна, лінійно-функціональна.

Однак необхідно підкреслити, що перший етап може також здійснити матрична оргструктура. Освоєння нових виробів у стислі терміни може також підтримати матрична оргструктура, дивізійна оргструктура – всі стадії від створення до використання. Проектна оргструктура може здійснити освоєння технічно складного нового продукту та реалізацію інновацій (у рамках лінійної, лінійно-функціональної структур). Реалізацію інновацій може також підтримати функціональна оргструктура, а можливість незначної зміни технологій – лінійно-функціональна структура. Розробку інноваційного проекту можуть здійснити всі оргструктури, крім функціональної. У результаті узагальнення було зроблено висновок, що на всіх стадіях життєвого циклу найкращими є такі оргструктури: матрична, проектна, дивізійна.

Положення 6. Для оцінки ефективності управління інноваційною працею як частини інноваційної сфери необхідний комплексний підхід, який базується на застосуванні кількісних і якісних методів розрахунку та включає перелік критеріїв [14].

Можна погодитися з Гончаровою О. В. і Дуйсековою З. Г., які запропонували перелік критеріїв ефективності для просування науково-технічних розробок. До них автори включають [2]:

- ✦ інноваційний потенціал підприємства;
- ✦ рівень інноваційної активності;
- ✦ питому вагу інноваційної продукції в загальному обсязі;
- ✦ вплив інновацій на результати діяльності підприємства;
- ✦ вплив інновацій на використання виробничих ресурсів;
- ✦ показник інноваційної сприйнятливості персоналу підприємства;
- ✦ ступінь технічної оснащеності та використання виробничих потужностей;
- ✦ рівень маркетингових комунікацій;
- ✦ показники ефективності використання обладнання;
- ✦ створення малих інноваційних підприємств;
- ✦ можливість проведення маркетингових досліджень;

- ✦ наявність ресурсів, необхідних для здійснення інновацій;
- ✦ ступінь впливу факторів зовнішнього середовища і наявність загроз.

Але, на наш погляд, доцільно було визначити ознаки цих критеріїв. Наприклад, виробничі критерії, маркетингові критерії тощо.

Федоренко В. Г., Федулова Л. І., Сотнікова О. В. також для оцінки ефективності інноваційної діяльності використовують експертний метод оцінки. Автори підкреслюють, що експерти повинні давати чітко обґрунтовані відповіді, які мають бути підтверджені відповідними документами.

Сотнікова О. В., Федоренко В. Г. також пропонують проводити комплексну оцінку ефективності інноваційної діяльності за допомогою експертів. Експерти повинні проходити «спеціальну підготовку по застосуванню методичних підходів» [12, с. 247]. Експертами повинні бути фахівці «з маркетингу, інтелектуальної власності, науки і техніки, що мають досвід з реальними проектами» [12].

На наш погляд, до критеріїв оцінки ефективності управління інноваційною працею підприємства слід віднести такі кількісні показники: чистий дисконтований дохід (NPV); індекс прибутковості (PI); внутрішня норма рентабельності (прибутковості) (IRR); термін окупності (DPP); модифікована ставка рентабельності (MIRR) і коефіцієнт ефективності інвестицій (ARR), а також декількісні методи розрахунку – експертний метод.

ВИСНОВКИ

Для забезпечення максимально ефективного управління інноваціями на підприємстві сформовано науково-методичні положення щодо управління інноваційною працею, в основу якого покладено комплексний підхід, який є інтеграцією процесного, функціонального, системного, ситуаційного та стратегічного підходів управління. Методичні положення цього підходу розроблені з урахуванням побудови організаційних структур і їхньою сприйнятливістю до різних видів інновацій.

Використання комплексного підходу сприяє обґрунтуванню набору організаційних структур для різних етапів життєвого циклу інновацій і вибору адекватних методів оцінки ефективності інноваційної праці. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Герасименко О. О. Інноваційна праця: особливості змісту та соціально-економічної форми. *Економіка та підприємництво*. 2008. Вип. 20. С. 210–219. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/547/Gerasumenko%200%200.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

2. Гончарова Е. В., Дуйсекова З. Г. Методы оценки и критерии эффективности инноваций. *Концепт*. 2016. Т. 11. С. 3676–3680.
3. Друкер П. Эффективное управление. М. : Астрель, 2004. 284 с.
4. Ермошенко М. М., Ганушак-Єфіменко Л. М. Економіка та управління інноваційною діяльністю : навч. посіб. Київ : НАУ, 2011. 528 с.
5. Ілляшенко С. М. Інноваційний розвиток: маркетинг і менеджмент знань : монографія. Суми: ТОВ «Діса плюс», 2016. 192 с.
6. Колот А. М. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань. *Україна: аспекти праці*. 2007. № 2. С. 350–365. URL: <http://projects.dunehd.com/bitstream/handle/2010/19591/350-365.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Колот А. М., Герасименко О. О. Інноваційна праця та її інтелектуалізація як стратегічні вектори становлення нової економіки. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1. С. 6–23.
8. Новаківський І. І. Система управління підприємством в умовах становлення інформаційного суспільства : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 316 с.
9. Ринково-орієнтоване управління інноваційним розвитком : монографія / за ред. С. М. Ілляшенка. Харків : ТОВ «Діса плюс», 2015. 448 с.
10. Стадник В. В., Йохна М. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2011. 327 с.
11. Турило А. А. Основи управління інноваційним розвитком підприємства : монографія. Кривий Ріг : Козлов Р. А., 2017. 307 с.
12. Управління інноваційним розвитком підприємства : монографія / за заг. ред. В. Г. Федоренка, Л. І. Федулової. Київ : ДСК центр, 2014. 346 с.
13. Управління інноваційним розвитком підприємства на основі реінжинірингу : монографія / Череп А. В., Олейнікова Л. Г., Череп О. Г. та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2009. 270 с.
14. Черноіванова Г. С. Організаційно-економічне забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею : монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2018. 284 с.

REFERENCES

- Cherep, A. V. et al. *Upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstva na osnovi reinzhynirynhu* [Management of Innovative Development of the Enterprise on the Basis of Reengineering]. Zaporizhzhia: ZNU, 2009.
- Chernoivanova, H. S. *Orhanizatsiino-ekonomichne zabezpechennia upravlinnia innovatsiinyu ta innovatsiinoiu pratseiu* [Organizational and Economic Support of Innovation Management and Innovation Work]. Kharkiv: FOP Liburkina L. M., 2018.
- Druker, P. *Effektivnoye upravleniye* [Efficient Management]. Moscow: Astrel, 2004.
- Goncharova, Ye. V., and Duysekova, Z. G. "Metody otsenki i kriterii effektivnosti innovatsiy" [Evaluation Methods and Criteria for the Effectiveness of Innovations]. *Koncept*, vol. 11 (2016): 3676-3680.

- Herasymenko, O. O. "Innovatsiina pratsia: osoblyvosti zmistu ta sotsialno-ekonomichnoi formy" [Innovative Work: Features of Content and Socio-economic Form]. *Ekonomika ta pidpryemnytstvo*, iss. 20 (2008): 210–219. <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/547/Gerasumenko%20O%20O.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Illiashenko, S. M. *Innovatsiinyi rozvytok: marketynh i menedzhment znan* [Innovative Development: Marketing and Knowledge Management]. Sumy: TOV «Disa plius», 2016.
- Kolot, A. M. "Innovatsiina pratsia ta intelektualnyi kapital u systemi faktoriv formuvannia ekonomiky znan" [Innovative Labor and Intellectual Capital in the System of Factors of Knowledge Economy Formation]. *Ukraina: aspekty pratsi*, no. 2 (2007): 350–365. <http://projects.dunehd.com/bitstream/handle/2010/19591/350-365.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kolot, A. M., and Herasymenko, O. O. "Innovatsiina pratsia ta yii intelektualizatsiia yak stratehichni vektory stanovlennia novoi ekonomiky" [Innovative Labour and Its Intellectualization as Strategic Vectors of the Formation of the New Economy]. *Ekonomika i orhanyzatsiia upravlinnia*, no. 1 (2018): 6–23.
- Novakivskyi, I. I. *Systema upravlinnia pidpryemstvom v umovakh stanovlennia informatsiinoho suspilstva* [Enterprise Management System in the Conditions of Formation of Information Society]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2016.
- Rynkovo-oriientovane upravlinnia innovatsiynym rozvytkom* [Market-oriented Management of Innovation Development]. Kharkiv: TOV «Disa plius», 2015.
- Stadnyk, V. V., and Yokhna, M. A. *Stratehichne upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpryemstva* [Strategic Management of Innovative Development of the Enterprise]. Khmelnytskyi: KhNU, 2011.
- Turylo, A. A. *Osnovy upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpryemstva* [Fundamentals of Management of Innovative Development of the Enterprise]. Kryvyi Rih: Kozlov R. A., 2017.
- Upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpryemstva* [Management of Innovative Development of the Enterprise]. Kyiv: DSK tsentr, 2014.
- Yermoshenko, M. M., and Hanushchak-Yefimenko, L. M. *Ekonomika ta upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu* [Economics and Management of Innovation]. Kyiv: NAU, 2011.